

UÝGHODNÝ KARPATY

Ul. Kpt. Nálepku 102, 069 01 Snina, 0911-779020, e-mail: karpaty@wolf.sk

Slovenská komisia pre Unesco
Ministerstvo zahraničných vecí SR
Hlboká cesta 2
833 36 Bratislava 37

Snina 28.5. 2009

VEC: Podnet na prešetrenie dodržiavania dohovoru č. 159/1991 Zb. o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva Unesco.

V regióne severovýchodného Slovenska aktívne pôsobíme od roku 1999. V rámci našej činnosti zameranej na záchranu prírodných hodnôt tohto regiónu sa nám podarilo zachrániť viaceré unikátne územia v Národnom parku Poloniny a pohorí Vihorlat. Výraznou mierou sme napr. prispeli k rozšíreniu Prírodnej rezervácie Udava z 52 ha na celkových 392 ha. Toto unikátne územie bolo zapísané do zoznamu svetového dedičstva UNESCO spolu s ďalšími územiami pod názvom Karpatské bukové pralesy. V súčasnosti **vnímame práve tieto územia ako ohrozené, čo nás vedie k podaniu tohto podnetu.**

Ešte v rámci federálneho ministerstva zahraničných vecí bolo prijaté oznámenie č. 159/1991 Zb. o dojednaní Dohovoru o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva. Tento dohovor platí pre Slovenskú republiku dodnes. Každý zmluvný štát (aj Slovensko) na základe tohto dohovoru uznáva, že v prvom rade je jeho povinnosťou zabezpečiť označenie, ochranu, zachovanie prírodného dedičstva nachádzajúceho sa na jeho území a to prijatím zodpovedajúcich právnych, vedeckých, technických, administratívnych a finančných opatrení potrebných na označenie, ochranu, zachovanie tohto dedičstva.

31.6. 2007 Výbor pre svetové dedičstvo Unesco rozhodol o zapísaní Karpatských bukových pralesov Slovenska a Ukrajiny do zoznamu svetového dedičstva. V tomto rozhodnutí je okrem iného uvedené: „*Plánovanie a manažment tohto územia si vyžaduje účinné zavedenie integrovaného manažmentového plánu.*“ Integrovaný manažmentový plán je konkretizovaný v nominačnom projekte, na základe ktorého Výbor pre svetové dedičstvo rozhodol. V tomto dokumente sa tiež uvádza: „*Manažmentový plán každého z nominovaných území je založený na prísnom nezasahovaní. Slovensko i Ukrajina zaručujú prísnu ochranu nominovaných pralesov (podľa režimu Ia podľa klasifikácie IUCN). Hlavným cieľom je ponechať tieto územia na spontánny samo-regulačný vývoj bez antropických vplyvov.*“

Ďalej v bode III Legislatívne nástroje – zamerané na ochranu prírody sa píše:

„...*akékoľvek zásahy v týchto najprísnejšie chránených územiach sú zakázané. Tento režim ochrany zodpovedá manažmentovému režimu Ia podľa klasifikácie IUCN. Toto je premietnuté do 10-ročných LHP, kde každé nominované územie má stanovené nezasahovanie.*“

Takmer po dvoch rokoch od vyhlásenia týchto území za svetové prírodné dedičstvo je však situácia v týchto územiach na Slovenskej strane alarmujúca.

Na základe nominačného projektu bolo do svetového dedičstva zapísané okrem iného aj územie lesov v CHKO Vihorlat - 2 578 ha a v NP Poloniny v časti s názvom Stučica - 2 950 ha.

1. problém sa týka mapy a hraníc územia.

Mapa z nominačného projektu je doteraz jedinou verejne používanou mapou. Táto mapa je ale nepresná. Po prekryve tejto mapy podľa GIS (L'Huillierov vzorec) bolo zistené, že vyznačené územie na tejto mape je v prípade Vihorlatu o 1 173 ha menšie a v prípade Stučice je to o 1 068 ha oproti územiu deklarovanom v textovej časti nominačného projektu, ktorý je záväzný. Doteraz žiadna iná mapa oficiálne neexistuje a toto územie nie je v teréne doteraz vyznačené.

Od rozhodnutia o zapísaní týchto lesov do zoznamu svetového prírodného dedičstva bolo vykonaných niekoľko zásadných krokov smerujúcich k zničeniu tohto územia.

2. Výrub lesov pre stredisko zimných športov Biele kamene

Ministerstvom životného prostredia SR bol v rámci posudzovania vplyvov na životné prostredie odsúhlasený projekt Biele kamene, v rámci ktorého sa počíta s trvalým odlesnením 39 ha lesa, ktoré je svetovým dedičstvom. V ďalších fázach tohto projektu, ktorý je bližšie popísaný v schválenej urbanistickej štúdii VÚC Prešovského kraja, sa počíta s odlesnením vyše 100 ha lesa. S projektom Biele Kamene sa tiež počíta v rámci územných plánov dotknutej obce Zemplínske Hámre a mesta Snina. Presadzovatelia projektu sa zároveň snažia v roku 2009 presadiť projekt aj v rámci územného plánu VÚC Prešovského kraja.

3. Nové cesty pre automobilovú dopravu.

VÚC Prešovského kraja zvažuje prijať zmeny v územnom pláne, ktoré by umožnili okrem iného aj výstavbu hraničného automobilového prechodu pre automobily do 3,5 tony priamo cez územie svetového dedičstva Unesco, v lokalite Stučica v NP Poloniny. Tento zámer už figuruje v schválenom územnom pláne dotknutej obce.

4. Ťažba lesov v nasledujúcich 10 rokoch.

V týchto dňoch krajské lesné úrady pripravujú nové lesné hospodárske plány (LHP), podľa ktorých sa bude v najbližších desiatich rokoch hospodáriť v približne polovici lesov svetového dedičstva Unesco v lokalite s názvom Vihorlat a v podstatnej časti lesov v lokalite Stučica. Okrem VLKa, ktorý je v tomto konaní iba zúčastnená osoba, nikto nepožiadala o to, aby tieto lesy boli lesmi osobitného určenia a aby v nich bol predpis hospodárskych zásahov bez zásahu. S touto možnosťou Krajský lesný úrad ako tvorca predpisu ani nepočíta, plánuje tam štandardné lesohospodárske zásahy. Dokonca aj v existujúcich lesoch ochranných podľa lesného zákona je podľa slov zástupcov KLÚ Košice prioritou obnova účelovým výberom a nevylučuje sa ani obnova maloplošným podrastovým spôsobom. Takýto postup je možné očakávať aj v prípade tvorby lesného hospodárskeho plánu na podstatnej časti svetového dedičstva s názvom Stučica v NP Poloniny.

5. Ťažba dreva v rokoch 2007 až 2009.

Po vyhlásení svetového prírodného dedičstva Unesco v roku 2007, boli v týchto lokalitách bez obmedzení vykonávané ťažby stromov, ktoré boli naplánované v lesných hospodárskych plánoch. V súčasnosti je v týchto plánoch predpísaná ťažba státisícov stromov, ktoré ešte neboli vykonané a intenzitu výrubu len jemne pribrzdila finančná kríza. Ťažby stoviek stromov ale pokračujú aj v týchto dňoch. Časť týchto lesných hospodárskych plánov bude platná ešte niekoľko rokov!

Veríme, že Slovenská republika nebude musieť byť porovnávaná s Afganistanom, kde hnutie Taliban svetové dedičstvo Unesco zničilo bombardovaním. Preto Vás žiadame, aby ste ako subjekt zodpovedný za dodržiavanie spomínaného dohovoru o ochrane svetového prírodného dedičstva Unesco prešetrili dodržiavanie podmienok, záväzných pre chránené územia UNESCO a dôrazne žiadali kompetentné orgány o vyriešenie tejto spornej situácie.

Pokiaľ Slovenská republika chce plniť záväzky, ktoré na seba v tejto veci prebrala, je nutné v danom území:

- Štátnou ochranou prírody určiť a zverejniť presné a konkrétne hranice svetového prírodného dedičstva
- Krajskými úradmi životného prostredia vyhlásiť v danom území Prírodné rezervácie s 5. stupňom ochrany
- Krajskými lesnými úradmi zmeniť v danom území predpisy ťažieb dreva v rámci príslušných LHP na „bez zásahu“
- aby Slovenská republika odškodnila neštátnych vlastníkov lesa, ktorí budú z dôvodu ochrany svetového prírodného dedičstva obmedzovaní v bežnom obhospodarovaní lesov
- aby príslušné obce zmenili územné plány obcí v prospech ochrany svetového prírodného dedičstva
- aby Úrad a poslanci PSK Prešovského samosprávneho kraja nedopustili schválenie aktivít, ktoré ohrozujú svetové prírodné dedičstvo.

S pozdravom,

Viliam Bartuš
náčelník
VLK Východné Karpaty

Na vedomie: S-NP Poloniny, S-CHKO Vihorlat, KÚŽP Prešov, KÚŽP Košice, KLÚ Prešov, KLÚ Košice, Úrad PSK, Obec Stakčín, Mesto Snina, Obec Zemplínske Hámre, š.p. LESY SR o.z. Sobrance, š.p. LESY SR o.z. Vranov n/T., Kredba a Mudroch s.r.o., š.p. LPM Ulič, médiá.